

Η βασιλεία του Μιχαήλ Γ' (842-867) και η αυγή της Νέας Εποχής

α. Έναρξη Νέας Εποχής

Μιχαήλ Γ' : - Αυτοκράτορας του Βυζαντίου μετά την αναστήλωση των εικόνων.
 - Βελτίωσε την άμυνα κατά των Αράβων.
 - Ασχολήθηκε με έργα πολιτισμού.
 - Πολύτιμος βοηθός του : ο καίσαρας Βάρδας. Έπαιξε καθοριστικό ρόλο στα θέματα εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής , στα γράμματα και στις επιστήμες.

β. Ίδρυση Σχολής Μαγναύρας

Η Σχολή της Μαγναύρας : Πανεπιστήμιο στην Κωνσταντινούπολη , που περιελάμβανε τις σχολές της φιλοσοφίας , γεωμετρίας, αστρονομίας και γραμματικής. Ίδρύθηκε με πρωτοβουλία του Βάρδα. Την διεύθυνση ανέλαβε ο Λέων ο Φιλόσοφος ή Μαθηματικός, ο οποίος είχε προσκληθεί από τον χαλίφη Μαμούν να διδάξει στη Βαγδάτη αλλά αρνήθηκε. Προετοίμασε την αναβίωση των αρχαίων γραμμάτων επί Κωνσταντίνου Ζ' Πορφυρογέννητου.

γ. Ενδιαφέρον για τους κλασικούς

Φώτιος: Λόγιος που ανήκε στον πνευματικό κύκλο του Λέοντος του Μαθηματικού. Όπως και όλοι οι λόγιοι της εποχής του μελετούσε και αντέγραφε χειρόγραφα κλασικών της αρχαίας γραμματείας.

Έργα του : Μυριόβιβλος (= περιείχε τριακόσια φιλολογικά δοκίμια)
 Λεξικό
 Ομιλίες
 Θεολογικά έργα

Υπό την ηγεσία του έγινε ο εκχριστιανισμός των Σλάβων.

δ. Αραβικοί πόλεμοι και επική ποίηση

- 7^{ος} έως μέσα 9^{ου} αιώνα : Το Βυζάντιο σε θέση άμυνας στις επιθέσεις και λεηλασίες των Αράβων στις μικρασιατικές επαρχίες.
- 838 : Πραγματοποιείται η άλωση του Αμορίου από τους Άραβες. Μετά από αυτό ο αυτοκράτορας Θεόφιλος προσπάθησε ανεπιτυχώς να δημιουργήσει μια συμμαχία Χριστιανών της Ανατολής και της Δύσης ενάντια στο Ισλάμ.
- 859 : Ο βυζαντινός στρατός περνά τον Ευφράτη.
- 863 : Ο βυζαντινός στρατός νικά τον εμίρη της Μελιτηνής.(Από τότε οι Άραβες δεν ενόχλησαν πλέον την αυτοκρατορία).

ΟΙ ΣΥΝΕΧΕΙΣ ΠΟΛΕΜΟΙ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΑΡΑΒΩΝ ΕΔΩΞΑΝ ΠΛΟΥΣΙΟ ΥΛΙΚΟ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Δημιουργήθηκαν τα **ακρϊτικά** τραγούδια (= τραγούδια για τους Ακρίτες , τους φύλακες των ανατολικών συνόρων της βυζαντινής αυτοκρατορίας). Δεσπόζουσα μορφή ο Διγενής Ακρίτας.

- Οι συνθέτες των τραγουδιών είναι άγνωστοι.
- Τα σημαντικότερα είναι : το έπος του Διγενή Ακρίτα και το άσμα του Αρμούρη (= μάλλον πρόκειται για τον Αμόριο της Φρυγίας).

- Κατά τον Αρέθα (= επίσκοπος Καισαρείας και σπουδαίος λόγιος) τα έπη έψαλαν περιφερόμενοι τραγουδιστές και θεωρούνται σπουδαιότατα δείγματα δημώδους ή λαϊκότροπης λογοτεχνίας των Βυζαντινών που αναπτύσσεται μαζί με τη λόγια Γραμματεία (= κείμενα που γράφτηκαν από λόγιους – μορφωμένους βυζαντινούς)

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΔΙΓΕΝΗ (Ακριτικό)

Ο Διγενής ψυχομαχεί κ' η γη τότε τρομάσσει.
 Βροντά κι' αστράφτει ο ουρανός και σειέτ' ο απάνω κόσμος,
 κι' ο κάτω κόσμος άνοιξε και τρίζουν τα θεμέλια,
 κ' η πλάκα τον ανατριχιά πως θα τότε σκεπάση,
 πως θα σκεπάση τον αίτό τση γης τον αντρειωμένο.
 Σπίτι δεν τον εσκέπαζε, σπήλιο δεν τον εχώρει,
 τα όρη εδιασκέλιζε, βουνού κορφαίς επήδα,
 χαράκι' αμαδολόγανε και ριζιμιά ξεκούννει.
 Ές το βίτσιμά πιανε πουλιά, 'ς το πέταμα γεράκια,
 'ς το γλάκιο και 'ς το πήδημα τα λάφια και ταγρίμια.

Ζηλεύγει ο Χάρος με χωσιά, μακρά τότε βιγλίζει,
 κ' ελάβωσέ του την καρδιά και τη ψυχή του πήρε.

[Κατά το επόμενο άσμα ο Διγενής αποθνήσκει, νικηθείς εν πάλη προς τον Χάρον. Ο φοβερός αντίπαλος αυτού περιγράφεται κατά το πρότυπον των παραστάσεων του ψυχοπομπού αρχαγγέλου Μιχαήλ εν ταις αγιογραφίαις των εκκλησιών.]

Τρίτη εγεννήθη ο Διγενής και Τρίτη θα πεθάνη.
 Πιάνει καλεί τους φίλους του κι' όλους τους αντρειωμένους,
 νά ρθη ο Μηνάς κι' ο Μαυραϊλής, νά ρθη κι' ο γιος του Δράκου
 νά ρθη κι' ο Τρεμαντάχειλος, που τρέμει η γη κι' ο κόσμος.
 Κ' επήγαν και τον ήυρανε 'ς τον κάμπο ξαπλωμένο.
 Βογγάει, τρέμουν τα βουνά, βογγάει, τρέμουν οι κάμποι.
 "Σαν τι να σ' ήυρε Διγενή, και θέλεις να πεθάνης;
 -Φίλοι, καλώς ωρίσατε, φίλοι κι' αγαπημένοι,
 συχάσατε, καθήσατε κ' εγώ σας αφηγείμαι.
 Της Αραβίνας τα βουνά, της Σύρας τα λαγκάδια,
 που κει συνδυό δεν περπατούν, συντρεις δεν κουβεντιάζουν,
 παρά πενήντα κ' εκατό, και πάλε φόβο νέχουν,
 κ' εγώ μονάχος πέρασα πεζός κι' αρματωμένος,
 με τετραπίθαμο σπαθί, με τρεις οργυαίς κοντάρι.
 Βουνά και κάμπους έδειρα, βουνά και καταράχια,
 νυχτιαίς χωρίς αστροφεγγιά, νυχτιαίς χωρίς φεγγάρι.
 Και τόσα χρόνια πού ζησα δω 'ς τον απάνου κόσμο
 κανένα δε φοβήθηκα από τους αντρειωμένους.
 Τώρα είδα έναν ξυπόλυτο και λαμπροφορεμένο,
 πόχει του ρίσου τα πλουμιά, της αστραπής τα μάτια,
 με κράζει να παλέψωμε σε μαρμαρένια αλώνια
 κι' όποιος νικήση από τους δυο να παίρνη την ψυχή του."

Κ' επήγαν κ' επαλέψανε 'ς τα μαρμαρένια αλώνια, κι' όθε χτυπάει ο Διγενής, το αίμα αυλάκι κάνει,
 κι' όθε χτυπάει ό Χάροντας, το αίμα τράφο κάνει.